

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Mesaj de felicitare cu prilejul Sfințelor Sărbători de Paște

Sărbătoarea divină a întregii omeniri, înălțată prin minunea Învierii lui Iisus Hristos, este un prilej deosebit ca să adresez din suflet felicitări și sincere urări de bine. Fie ca minunea Învierii lui Iisus Hristos să ne lumineze viața și să ne aducă tuturor cele patru taine divine: încredere, lumină, iubire și speranță.

Sărbătoarea Învierii Domnului ne tresălta inima și sufletul, ne întărește credința creștină, încrederea sfântă de a depăși momentele de grele încercări prin care trecem acum, în legătură cu pandemia care s-a abătut asupra întregii planete, ne dă speranță și ne îndeamnă spre iertare. Sfintele Sărbători de Paște înseamnă pentru noi mai multă bunătate, omenie, bucurie duhovnicească.

Fie ca Sfintele Sărbători Pascale, Învieria Domnului să ne lumineze calea spre o viață nouă, mai sufletească,

că, să ne întărească în credință și speranță. Sănătatea și fericirea să ne umple de bucurie și gânduri frumoase, iar făclia iubirii să ne însoțească mereu și să nu dispară niciodată din suflet.

Minunea divină a Învierii Domnului să fie pentru noi toți o stea călăuzitoare, strălucitoare din ceruri, iar Iisus Hristos, Cel ce cu moarte pre moarte a călcat, să reverse asupra noastră bunătate, belșug, bucurii duhovnicești, pace în suflet și în gând.

În aceste zile celeste, Lumina Sfântă a Învierii să coboare în sufletele și în inimile noastre și cu sufletul curat să spunem împreună HRISTOS A ÎNVIAT!

Oleg BALAN,
rector al Academiei
de Administrare
Publică,
doctor habilitat,
profesor universitar

Programul de susținere a cercetărilor în domeniul guvernării locale

Programul de susținere a cercetărilor în domeniul guvernării locale are scopul de a susține formarea cercetătorilor din Republica Moldova și largirea comunității analiștilor implicați în cercetarea problemelor-cheie din domeniul guvernării locale. Creat de organizația IREX prin intermediul programului Comunitatea Mea (CM), finanțat de agenția USAID, Programul este

implementat în parteneriat cu Academia de Administrare Publică și Academia de Studii Economice din Moldova.

Programul este destinat masteranzilor actuali din cadrul Academiei de Administrare Publică și Academiei de Studii Economice, studenții angajându-se să producă, ca parte a tezei sale de master, analize de politici publice bazate pe dovezi. Cercetările efectuate vor contribui la procesul de reformă a administrației publice locale din Moldova. Participanții selectați vor beneficia de instruire aprofundată privind analiza de politici publice, ghidare pe tot parcursul programului și posibilitatea de prezentare a cercetărilor în fața autorităților publice și altor grupuri relevante subiectului cercetat.

Pentru mai multe informații privind Programul de susținere a cercetărilor vedeți descrierea Programului de susținere a cercetărilor în domeniul guvernării locale: https://drive.google.com/file/d/1CWJkz_JcWZDc3HxtWL-gh2Bp2hLcsRg_/view.

Candidații interesați să participe la program sunt rugați să completeze formularul de participare online <https://irexorg.formstack.com/forms/cm> până pe 3 mai 2020. Întrebările privind programul și procedura de depunere a cererilor de participare pot fi expediate la adresa officecm@irex.org, indicând „Programul de susținere a cercetărilor în domeniul guvernării locale” în subiectul mesajului.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Mesajul de felicitare pascală al Președintelui Igor Dodon

a reveni de Paște acasă. În această măreață zi, familiile întregite se adună la masa festivă și, respectând tradițiile, se bucură de Învierea Domnului Isus Hristos.

Cu părere de rău, acum, sărbătoarea Învierii este adumbrată de nenorocirea care a pus stăpînire peste casele noastre. Din cauza că s-au închis multe hotare, nu toți cei ce vă aflați printre străini veți putea să ajungeți la familii. De asemenea, pentru propria siguranță, sîntem nevoiți de a renunța să participăm la slujba din noaptea Învierii. Situația creată ne impune să ne revizuim planurile, pentru

Dragi creștini,
Stimați concetățeni,

Pentru fiecare dintre noi, Sărbătorile Pascale, luminate și dătătoare de viață, comportă o semnificație deosebită. An de an, mulți dintre dumneavoastră parcurg drumuri și țări pentru

că ceea ce contează cel mai mult acum este grija față de cei apropiați.

Vă asigur că toate restricțiile sînt temporare. Împreună am depășit deja o bună parte din cale. Datorită responsabilității dumneavoastră de a respecta măsurile impuse, putem vorbi astăzi despre o dinamică pozitivă. Creșterea zilnică a numărului de persoane infectate cu coronavirus în țara noastră este cu mult mai mică decît în cel mai optimist scenariu elaborat de specialiști pentru Moldova. Înseamnă că noi mergem în direcția corectă.

Sînt convins că foarte curînd vom putea reveni la cursul firesc al vieții, să ne bucurăm de primăvară și, cel mai important, să-i îmbrățișăm pe cei dragi. Ne-au mai rămas doar cîțiva pași: împreună, îi vom face, neapărat.

Vă doresc tuturor dumneavoastră, familiilor, oamenilor dragi, multă sănătate, liniște și armonie, forțe și curaj. Apreciați-i și aveți grijă de cei care vă sînt alături.

Să ne ajute Dumnezeu în toate!

Hristos a Înviat!

Legea bugetului asigurărilor sociale de stat modificată

Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2020 a fost modificată.

Potrivit proiectului, bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul curent va constitui la capitolul venituri în sumă de 23 869 815,4 mii de lei și la cheltuieli în sumă de 23 869 815,4 mii de lei. Astfel, veniturile și cheltuielile vor fi majorate cu 378 799,3 mii de lei.

Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii se vor micșora cu 682 300,0 mii de lei. Totodată, se vor majora cheltuielile pentru prestațiile sociale cu 367 947,3 mii de lei, constituind 23 424 722,9 mii de lei. Pentru programele de protecție a șomerilor vor fi majorate cheltuielile cu 167 978,6 mii de lei. Astfel, va fi majorat ajutorul de șomaj pînă la suma minimă de 2 775 de lei pentru circa 1 387 de beneficiari. De asemenea, pentru șomerii neasigurați sunt prevăzute cheltuieli în sumă de 164 068,8 mii de lei pentru circa 39 045 de beneficiari.

Proiectul mai include și majorarea cheltuielilor pentru implementarea măsurilor de susținere în perioada stării de

urgență a familiilor defavorizate prin Programul de ajutor social, fiind vorba de majorarea venitului lunar minim garantat la 1 300 de lei și majorarea cuantumului venitului lunar minim garantat pentru copii de la 50% la 75%.

Măsurile implementate în perioada stării de urgență vor avea impact asupra celor 47 700 de familii beneficiare de ajutor social prin creșterea prestației lunare medii pînă la 1 520 de lei, precum și asupra circa 25 000 de familii care urmează să se încadreze în programul de ajutor social. Costul suplimentar pentru implementarea noilor măsuri va constitui circa 39,0 mln de lei lunar.

Vor fi majorate cu 1 564,2 mii de lei și cheltuielile pentru protecția socială a unor categorii de cetățeni.

Ședința Centrului Unic de Comandă a stării de urgență

Prim-ministrul Ion Chicu a condus ședința online a Centrului Unic de Comandă a stării de urgență. Au fost audiate rapoartele conducătorilor autorităților și instituțiilor publice implicate în gestionarea situației epidemiologice.

Ministrul Voicu a raportat că angajații MAI sunt implicați în activități de monitorizare a respectării regimului de autoizolare a cca 16 mii de contacti și aproape 40 mii persoane aflate sub supraveghere

În Republica Moldova au intrat 109 persoane venite din Federația Rusă cu 2 autobuze.

Poliția întreprinde acțiuni de patrulare a locurilor publice și monitorizează respectarea cerințelor de distanțare socială. Oamenii sunt îndemnați să se deplaseze strict după necesități esențiale.

Poliția, împreună cu militarii Armatei Naționale, asigură menținerea regimului de carantină în mun. Soroca, orașele

Ștefan Vodă și Glodeni, dar și în localitățile Carahasani, Talmază și Brînzeni.

Ion Chicu a atras atenția Inspectoratului General de Poliție asupra clarificărilor făcute în cadrul ședinței CSE referitoare la activitatea întreprinderilor de alimentație publică.

Viorica Dumbrăveanu a informat despre investigarea a 241 de probe, dintre care au fost confirmate 66 cazuri de infecție. Un caz este de import, din Marea Britanie, iar 65 de cazuri sunt cu transmitere locală.

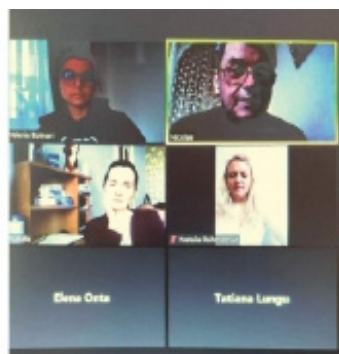
Cele mai multe cazuri au fost confirmate în mun. Chișinău - 17, raioanele Căușeni - 8, Fălești - 6, Dubăsari - 4, mun. Bălți și raionul Soroca - 2 cazuri. În raioanele din stînga Nistrului au fost confirmate 20 de cazuri.

Pînă în prezent, în RM au fost investigate 12203 probe și confirmate 2614 cazuri de infecție. Medicii au tratat 505 persoane infectate de COVID-19. A fost înregistrat decesul a 73 persoane infectate cu virusul de tip nou.

Ministrul Viorica Dumbrăveanu a menționat despre recomandarea OMS referitoare la pacienții tratați de COVID-19 de a respecta 14 zile de autoizolare după externare.

Procesul de studii la programele de master în desfășurare

Declararea stării de urgență și limitarea anumitor activități în comun a determinat administrația Academiei de Administrare Publică și tot corpul științifico-didactic să pornească la realizarea procesului instructiv prin utilizarea tehnologiilor informaționale care și-au dovedit utilitatea în condițiile noilor realități. Academia de Administrare Publică utilizează în procesul educațional, de mai mulți ani, platforma de studii la distanță E-learning în instruirea funcționarilor publici din autoritățile publice din țară. În acest scop, profesorii Academiei au fost instruiți pentru utilizarea platformei E-learning în cadrul unei serii de seminare. Această „previziune” s-a dovedit a fi utilă în condițiile actuale.

Odată cu suspendarea studiilor cu contact direct la programele de master, a fost luată decizia de asigurare a continuității procesului educațional în Academia prin utilizarea platformei E-learning. Astfel, serviciul tehnic a oferit

profesorilor aplicații speciale pentru înregistrarea cursurilor pe calculatoarele personale, conform programelor de studii și plasarea lor pe platforma E-learning. Fiecare student are cont personal pe platformă și poate accesa disciplinele de studii conform necesităților și indicațiilor profesorilor. Pe lângă cursurile propriu-zise plasate pe platformă, profesorii sunt la dispoziția studenților și le oferă consultații la distanță.

Conform directivelor Ministerului Educației Culturii și Cercetării privind procesul educațional la distanță, în Academia de Administrare Publică, începând cu 6 aprilie au fost reluate studiile la programele de master. Studenții s-au „prezentat” la ore conform orarului, având în față calculatorul conectat la platformele de studii la distanță, pe de o parte, iar profesorii, în mod analogic, vin cu prelegeri și sarcini practice, pe de altă parte. Studiile la distanță prezintă o metodă neobișnuită de realizare a

cursurilor, dar este o soluție în aceste condiții deloc simple.

Lețiile sunt realizate la toate cele cinci programe în cadrul studiilor cu frecvență - *Administrare publică, Management, Drept public, Anticorupție, Relații internaționale*. În comunicarea cu profesorii și studenții constatăm că procesul didactic decurge într-un ritm stabil cu semne de intensificare. Constatăm cu satisfacție o prezentare bună a studenților la cursuri și o comunicare eficientă a acestora cu profesorii. Zilnic, în fața calculatoarelor înregistrăm circa 75-80 la sută dintre studenții care comunică cu profesorii.

Dacă în primele zile persista o barieră psihologică, provocată de lipsa contactului direct între student și profesor, în scurt timp aceasta a fost depășită. Din relatările dlui profesor Nicolae Țău, titularul cursului „*Negocieri internaționale*”, la programa *Relații internaționale*, constatăm că studenții sunt foarte activi la lecții și manifestă mul-

tă inițiativă și spirit inventiv în identificarea modalităților de lucru la distanță. De asemenea, multă responsabilitate și organizare demonstrează studenții de la programa *Drept public*, care participă cu mult interes la discuțiile cu profesorul Boris Negru pe marginea subiectelor la disciplina „*Hermeneutică juridică*”. Am mai menționa și comunicarea productivă în cadrul cursurilor predate de profesorii Serghei Cernomoret, Natalia Chiper, Victor Poa de la catedra Științe juridice, dar și lecțiile realizate de profesorii Nistor Grozavu, Lilia Dragomir, Oleg Frunze și alții, de la catedrele Științele administrative, Economie și management.

Departamentul studii superioare de master, catedrele de specialitate monitorizează procesul de instruire, iar profesorii, pe lângă cursurile ținute în fața studenților, prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare, oferă studenților surse de informare și documentare suplimentare și le stau la dispoziție pentru ca eficiența procesului de instruire să fie la nivelul rigorilor stabilite în programele de studii.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, decan al
Departamentului
studii superioare
de master

Realizarea la distanță a programului de studii doctorale

Pe durata stării de urgență, procesul didactic la studiile avansate de doctorat în Academia de Administrare Publică, se realizează conform orarului în mediul on-line, la distanță, utilizând Platforma LearnIN, dar și posibilitățile rețelelor de socializare. În prezent, în cadrul școlii doctorale în științe administrative se desfășoară orele la cursul „*Planificarea strategică: experiența comunitară*”, care a fost elaborat și digitalizat, fiind plasat pe

Platforma LearnIN, realizat de dna Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar.

Cursul are misiunea să asigure formarea la studenții-doctoranzi a competențelor profesionale de conținut, cognitive și de cercetare în domeniul planificării strategice, cunoașterea metodologiei elaborării planurilor strategice. Constituind o componentă în procesul studiilor avansate,

cursul urmărește scopul să aprofundeze, consolideze și să diversifice competențele analitice și de cercetare științifică a studenților-doctoranzi, capacitatea de explicare și interpretare a elementelor specifice planului strategic, abilitatea de elaborare a unui plan strategic.

Studenții-doctoranzi au posibilitatea să vizualizeze și să asculte temele, să intervină cu întrebări, să interacționeze on-line cu

profesorul, dar și cu colegii. Pentru pregătirea de seminar, studenților-doctoranzi le sunt remise materialele necesare, formulate însărcinări în scopul realizării lucrului individual. La dispoziția studenților-doctoranzi sunt și serviciile online prestate de Biblioteca științifică a Academiei, care oferă accesul la resurse și platforme informaționale.

Cor. F. P.

Academia de Administrare Publică continuă colaborarea cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei

Academia de Administrare Publică, chiar și în condițiile suspendării procesului educațional și operațional face-to-face în cadrul instituției, continuă colaborarea cu partenerii de dezvoltare în format la distanță, prin intermediul instrumentelor on-line.

Astfel, în cadrul parteneriatului Academia de Administrare Publică – Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a fost negociat și semnat Contractul de colaborare pentru anii 2020 – 2021, ce prevede realizarea

acțiunilor comune în domeniul consolidării capacităților autorităților locale în scopul creșterii performanței în administrația publică și sporirii calității serviciilor publice locale.

Planul de acțiuni al contractului prevede realizarea mai multor activități structurate pe patru componente:

1. Consolidarea capacităților personalului administrației publice locale în domenii de importanță majoră. În acest context, vor fi implementate 13 cursuri de dezvoltare profesiona-

lă în baza a 5 programe de instruire elaborate anterior: „Management și planificare strategică”, „Management și elaborarea programelor/proiectelor”, „Dezvoltare regională”, „Achiziții publice. Gestionarea conflictului de interese în procesul de achiziții publice”, „Managementul activității Consiliului Regional pentru Dezvoltare”.

2. Elaborarea unui nou program de instruire - „Managementul serviciilor publice locale” - care va aborda aspecte inovative și instrumente de eficientizare a ser-

viciilor prestate de autoritățile publice locale.

3. Organizarea și desfășurarea Forumului privind dezvoltarea locală și regională, devenit, deja, tradițional.

4. Consolidarea capacităților Academiei de Administrare Publică prin elaborarea strategiei de comunicare și de marketing, studierea bunelor practici în domeniul instruirii, formare de formatori. Menționăm faptul că Academia colaborează cu GIZ din anul 2012, timp în care au fost desfășurate peste 100 de activități de instruire/informare, la care au participat circa 2500 de funcționari din autoritățile publice.

Aurelia ȚEPOREI,
director al
Departamentului
dezvoltare profesională

Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, marcată la Academie prin activități online

Activând în condițiile impuse de pandemia generată de Coronavirus COVID-19, la 23 aprilie 2020, prin acțiuni online, Biblioteca Științifică AAP a marcat Ziua Națională de Sensibilizare (NAD) privind Bibliotecile, ediția a IV, sincronizată cu Ziua Bibliotecarului și Ziua Mondială a Cărții și Dreptului de Autor, sărbătorit de aceiași zi.

Acest eveniment, care în anul 2020 a ajuns la a 4-a ediție, a fost lansat în anul 2017 în cadrul Proiectului LNSS „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor”.

Evenimentul a avut ca scopul de a transmite comunității academice informații privind rolul și oportunitățile oferite de Biblioteca AAP în susținerea instruirii, cercetării științifice și dezvoltării profesionale pe tot parcursul vieții.

„Biblioteca ta – progresul tău: instrumente și resurse de instruire online” a fost genericul NAD din anul curent, reieșind din circumstanțele organizării și desfășurării evenimentului. Astfel, programul zilei a inclus diverse

activități online orientate spre promovarea imaginii bibliotecii și bibliotecarilor, cărților, lecturii, noilor strategii de dezvoltare și modernizare a serviciilor de bibliotecă, resurselor informaționale, serviciilor inovative, căutării și utilizării eficiente a informației, promovării resurselor electronice, inclusiv

a bazelor de date, formării percepției pozitive și veridice despre bibliotecă și bibliotecari. În acest mod, utilizatorii bibliotecii au beneficiat de un spot video privind instrumente și resurse de instruire online ale Bibliotecii, informații privind Website-ul

rolul cărții, bibliotecii, bibliotecarului, expoziție a materialelor din mass-media care reflectă activitatea bibliotecii, spot online a opiniilor utilizatorilor privind activitatea Bibliotecii AAP.

Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile și Ziua Bibliotecarului a fost promovată prin diverse instrumente de marketing, asigurând transparența și menținerea comunicării cu utilizatorii: Program-invitație, flyere, postere; TV-clipuri. Ziua Națională de Sensibilizare este diseminată prin postarea informațiilor de la diverse activități în Internet, pe pagina web a Academiei, pagina web a Bibliotecii, rețelele sociale, YouTube; Facebook; Twitter; Instagram.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN,
director al
Bibliotecii AAP

23 aprilie
ZIUA NAȚIONALĂ DE SENSIBILIZARE
PRIVIND BIBLIOTECILE
„Biblioteca ta – progresul tău:
instrumente și resurse de instruire online”

activități online orientate spre promovarea imaginii bibliotecii și bibliotecarilor, cărților, lecturii, noilor strategii de dezvoltare și modernizare a serviciilor de bibliotecă, resurselor informaționale, serviciilor inovative, căutării și utilizării eficiente a informației, promovării resurselor electronice, inclusiv

bibliotecii Academiei - portal de informare, vizualizare și accesare a informației, informații privind resursele informaționale cu acces online oferite de Biblioteca AAP, expoziții online privind noile contribuții științifico-didactice ale cercetătorilor Academiei, expoziție de maxime și cugetări privind

Marcată în fiecare an pe 23 aprilie, Ziua profesională a bibliotecarului, fiind și Ziua națională de sensibilizare privind bibliotecile, precum și Ziua internațională a cărții și dreptului de autor, atestă rolul bibliotecilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior. În acest sens, se înscrie plenar și Biblioteca Academiei de Administrare Publică, partener indispensabil în procesul de instruire, prin studiile superioare de master și doctorat, cercetare, dezvoltare profesională a funcționarilor publici. Activitatea Bibliotecii este asigurată de o echipă de profesioniști inovativi, care se dedau cu dăruire activității desfășurate, în frunte cu dna Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, director al Bibliotecii, Elizaveta BORODIN, statistician, Sergiu CARCEA, inginer programator, Igor NEAGA, manager al bibliotecii electronice.

Dovadă a acestui fapt este și activitatea desfășurată de Biblioteca Academiei în prezent, în condițiile pandemiei generate de coronavirus COVID-19, activitate reorientată la prestarea serviciilor de informare și documentare on-line în sprijinul organizării procesului de studii la distanță. la care se referă în continuare **Rodica SOBIESKI-CAMERZAN**.

În perioada situației de urgență, provocată de pandemia COVID-19,

bibliotecile universitare și-au focusat activitatea în spațiul virtual, contribuind la dezvoltarea serviciilor online în scopul susținerii activităților de instruire și de cercetare la distanță.

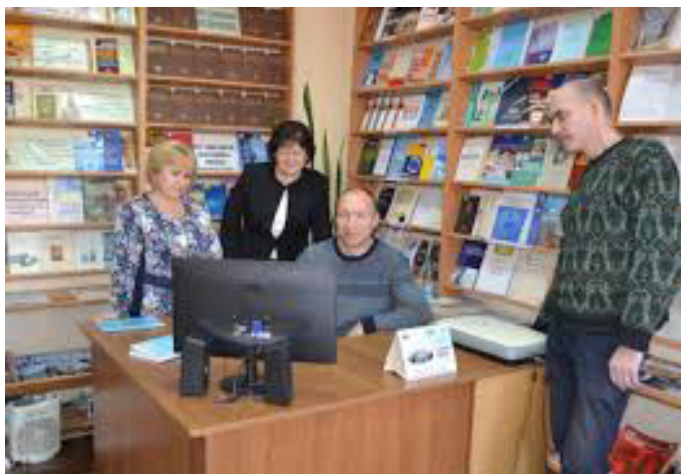
Astfel, Biblioteca Academiei de Administrare Publică oferă acces online la cataloagele electronice OpenBiblio și Koha, care sunt surse de informare pentru căutări de informații în acces online la unele publicații full text.

De asemenea, o resursă informațională importantă o reprezintă Repozitoriul Instituțional AAP „IRAPAM”, care oferă acces online la o gamă largă de articole, cărți în domeniul teoriei și practicii administrației publice, lucrări elaborate de către colaboratorii AAP.

Pentru perioada de muncă la distanță, Companiile editoriale EBSCO și Cambridge University Press ne-au oferit posibilitatea de a accesa de la domiciliu bazele de date oferite de către acestea pe site-urile <http://search.ebscohost.com/> și <https://www.cambridge.org/core/> prin ID și parolă, care pot fi obținute la adresa e-mail: biblioteca@aab.gov.md sau sobieskirodica@gmail.com.

În mod similar, Biblioteca oferă utilizatorilor și alte resurse deschise internaționale multidisciplinare, precum ar fi SAGE Research Methods; Elgaronline, Emerald, Wiley Online Library, DOAJ, EU Bookshop, Portalul oficial al Uniunii Europene, Inter-

Servicii și resurse informaționale online oferite de Biblioteca Academiei

national Monetary Fund's (IMF), IOPscience, eLibrary etc.

Importante resurse internaționale sunt considerate: ZENODO, care este un depozit de date de cercetare cu acces deschis, DOAJ – Directory of Open Access Journals, care oferă acces deschis la 14389 reviste academice din 130 de țări și publicate în 50 de limbi, text integral, articole științifice recenzate, Directoriul OpenDOAR, oferind acces la 5325 arhive digitale, Registrul ROAR – 4725 arhive digitale. În perioada 15 aprilie - 30 mai 2020, Academia de Administrare Publică prestează un nou serviciu de mare valoare internațională - acces gratuit la Baza de date Harvard Business Review, oferită de către Compania EBSCO.

O sursă importantă pentru susținerea informațională a procesului de instruire și cercetare din cadrul Academiei o reprezintă revistele științifice în domeniul teo-

riei și practicii administrării publice, dreptului public, managementului public, relații internaționale, editate în străinătate. În aceeași ordine de idei, este oferit accesul și la o serie de arhive științifice, biblioteci electronice, adrese utile ce oferă acces la informații și documente în domeniul științelor administrative, surse de referință etc., care pot fi accesate de pe site-ul Bibliotecii, disponibile la adresa: <http://aab.gov.md/biblioteca/ro/article/e-resources>

În plus, Biblioteca Academiei oferă acces la biblioteca virtuală eLibrary. snspa.ro a Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București (SNSPA).

Din categoria resurselor deschise din Republica Moldova, Biblioteca recomandă utilizarea Registrului de stat al actelor juridice din Republica Moldova, Instrumentului Bibliometric Național (IBN), ce reprezintă o bază de date

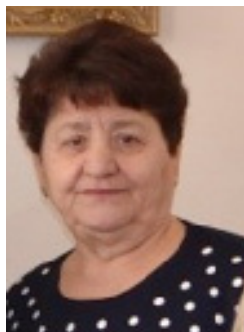
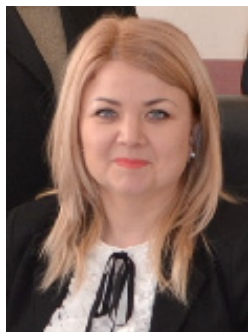
care conține 114 titluri de reviste științifice din sfera științei și inovării din Repu-

blica Moldova, Ghișeul unic care întrunește informația științifico-tehnologică din Republica Moldova - <http://stiu.md/>. Pentru cei interesați de rezultatele cercetărilor științifice din Rusia, asigurăm acces la resurse în acces deschis oferite de către КиберЛенинка, bibliotecă electronică, constituită pe paradigma Științei deschise (Open Science). Adicional se oferă acces și la peste 3000 titluri reviste științifice din Rusia, plasate pe platforma eLIBRARY.RU.

Pe lângă resursele informaționale cu acces online, Biblioteca AAP prestează o serie de servicii la distanță, precum ar fi: efectuarea cercetărilor bibliografice tematice, redactarea listelor bibliografice, atribuirea indicelui CZU la articole științifice, oferă consultații, asistență informațional-bibliografică, servicii de referință electronice, difuzarea selectivă a informației, servicii de utilitate interactivă, inclusiv servicii pe rețele sociale, asistență tehnică și suport informațional în procesul de instruire la distanță, furnizarea electronică de documente cu acces indirect. Totodată, Biblioteca AAP oferă servicii online prin intermediul serviciului „Întrebă bibliotecarul”, activ 24/24.

Lista completă de servicii și resurse este disponibilă pe site-ul Bibliotecii AAP: <http://aab.gov.md/biblioteca/>

Managementul financiar la nivel și pe timp de criză

Ziua profesională a contabilului, marcată anual pe 4 aprilie, a constituit în acest an un test riguros de gestionare a finanțelor publice, conform restructurii impuse prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

În context, a fost organizată și activitatea Direcției planificare și evidență contabilă a Academiei de Administrare Publică, gestionată profesional de șefa Direcției, Elena Andronovici. Absolventă a Academiei de Studii Economice din Moldova, facultatea finanțe, dumneaei lucrează în instituția noastră timp de 13 de ani, impunându-se printr-un management

financiar inovativ al surselelor financiare bugetare și extrabugetare.

Împreună cu echipa sa, din care fac parte contabilii principali Eugenia Vârlan, Mariana Grițco și Natalia Galafton, organizează activitatea direcției pentru a ajusta toate condițiile de salarizare a angajaților Academiei la rigorile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sistemul bugetar. Plus prognozarea și elaborarea proiectului bugetului Academiei, a cheltuielilor bugetare și extrabugetare, controlul preventiv asupra întocmirii corecte și la timp a documentelor și legalității operațiunilor economice efectuate, întocmirea sta-

telor de funcții, determinarea fondului de salarizare, organizarea și asigurarea evidenței contabile, întocmirea rapoartelor financiare trimestriale și anuale.

Declararea stării de urgență și-a lăsat amprenta și asupra activității Direcției planificare și evidență contabilă. După cum ne-a informat dna Elena Andronovici, activitatea subdiviziunii este continuată în același ritm. Or, trebuie calculate și transferate la timp salariile angajaților Academiei, făcute dările de seamă, rapoartele, transferurile, achitate plățile pentru serviciile prestate, alte funcții ce țin de managementul eficient al finanțelor publice buge-

tare și extrabugetare ale Academiei. Astfel, cu toate că, în condițiile situației de urgență, lucrăm de la distanță, adică de acasă, totuși cineva dintre noi venim aici, la serviciu, pentru a lucra cu documentele. Suntem o echipă responsabilă și ne străduim să ne facem onorabil datoria noastră de a opera eficient cu finanțele Academiei.

Este o vorbă, precum că și cifrele au grai. Doamnele de la contabilitatea Academiei știu a da suflare cifrelor. Astfel încât, această muncă asiduă de zi cu zi să se valorifice într-un management financiar eficient în instituție. Și pentru asta le mulțumim.

În fiecare an, la 4 aprilie, se sărbătorește Ziua Contabilului din Republica Moldova. Această sărbătoare a fost constituită prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din 30 noiembrie 2010 pentru a consemna importanța economică și financiară a activității contabile, rolul și responsabilitatea specialiștilor care activează în domeniul contabilității.

Sergiu CONDREA

Angajații Academiei de Administrare Publică susțin inițiativa Guvernului Republicii Moldova

Angajații Academiei de Administrare Publică susțin inițiativa Guvernului Republicii Moldova de a dona salariul pentru o zi de muncă pentru combaterea COVID-19.

Colectivul Academiei de Administrare Publică susține inițiativa Guvernului Republicii Moldova și aderă la campania de colectare a fondurilor pentru combaterea coronavirusului de tip nou. Astfel, angajații Academiei au donat salariul pentru o zi de muncă pentru prevenirea și combaterea COVID-19.

Banii donați vor fi direcționați pentru

achiziționarea de echipamente medicale și de protecție pentru personalul medical, dar și pentru instituțiile medicale care tratează persoanele diagnos-

ticate cu noul coronavirus, aflate în prima linie.

Academia de Administrare Publică susține eforturile autorităților Republicii Moldova de prevenire și

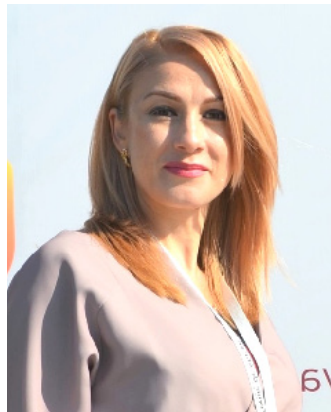

combatere a coronavirusului de tip nou și transmite un mesaj de solidaritate și sănătate pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

În perioada pandemiei de coronavirus și echipa Agenției de Dezvoltare Regională (ADR) Nord traversează vremuri dificile, când nu sunt posibile obișnuitele reuniuni în cadrul unor ședințe de lucru, mese rotunde și alte evenimente importante. Cu toate acestea, activitatea instituției este asigurată prin intermediul mijloacelor de comunicare online. După cum ne relatează **Maria PRISACARI, director al Agenției de Dezvoltare Regională Nord a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, doctorandă a Academiei de Administrare Publică.**

În regim de lucru la distanță

De când a fost instituită starea de urgență în Republica Moldova, luând în considerare deciziile și recomandările autorităților, ADR Nord își organizează regimul de lucru în așa mod încât specialiștii Agenției să reducă la maximum riscurile de contaminare cu noul coronavirus (COVID-19). În aceste condiții, echipa ADR Nord optează, în mare parte, pentru un regim de lucru la distanță. Mijloacele de comunicare on-line de care dispunem ne permit acest lucru.

În perioada 7-17 aprilie curent, când autoritățile centrale au anunțat zile libere pentru angajații din sectorul bugetar, instituția noastră a informat pe toți partenerii săi că este dispusă să coopereze prin intermediul mijloacelor de comunicare on-line, inclusiv în timpul zilelor declarate libere, având în vedere că ADR Nord desfășoară mai multe proceduri de achiziții publice, dar și alte activități ce nu pot fi amânate.

În perioada respectivă, dar și ulterior, specialiștii ADR Nord au fost și sunt antrenați în diferite activități planificate, pe care le îndeplinesc de la distanță. Astfel, specialiștii din Secția managementul proiectelor coordonează și monitorizează activitățile în cadrul

proiectelor de dezvoltare regională, aflate în curs de implementare. În acest sens, specialiștii din cadrul secției sunt în contact permanent cu autoritățile locale, operatorii economici și alți actori implicați.

La rândul lor, specialiștii din Secția politici regionale și cooperare externă sunt antrenați în elaborarea rapoartelor privind activitatea instituției, elaborarea unor studii. De asemenea, specialiștii secției asigură cooperarea cu autoritățile publice locale, dar și cu partenerii externi și lucrează asupra unor proiecte soft pentru Regiunea de Dezvoltare Nord.

Secția finanțe și achiziții este implicată în desfășurarea procedurilor de achiziții publice atât cu finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională cât și cu finanțare din sursele Uniunii Europene. În cazul acestora din urmă, este vorba despre cinci licitații internaționale pentru trei

rei). În perioada 9-13 aprilie a.c., specialiștii, implicați în desfășurarea licitațiilor publice pentru aceste proiecte de infrastructură cu finanțare din sursele Uniunii Europene, au participat la o serie de sesiuni de informare on-line cu experți din România și Republica Moldova.

ADR Nord reamintește că adrnord@gmail.com este adresa de e-mail prin care asigură comunicarea oficială și transferul de informații către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord, cu autoritățile publice locale și partenerii de dezvoltare. Comunicarea cu Secția managementul proiectelor este asigurată prin intermediul e-mailului smp.adr@gmail.com, iar cu Secția politici regionale și cooperare externă – prin intermediul e-mailurilor scai.adrnord@gmail.com și spsp.adrnord@gmail.com. E-mailul achizitii.adrnord@gmail.com este destinat părților inte-

cu specialiștii Centrului de Informare și Consiliere în Afaceri din cadrul ADR Nord prin intermediul e-mailului infocentru.adrnord@gmail.com. Instituția comunică cu jurnaliștii și transmite informații de interes public către reprezentanții mass-media prin intermediul e-mailului comunicare.adrnord@gmail.com.

Numerele de telefoane mobile disponibile pentru a lua legătura cu directorul instituției și șefii secțiilor se găsesc pe site-ul www.adrnord.md, la rubrica „Contacte”.

ADR Nord își exprimă încrederea că, datorită instrumentelor de comunicare on-line, specialiștii instituției și partenerii lor de dezvoltare vor reuși să fie mai uniți ca niciodată, mai solidari, mai empatici și mai plini de recunoștință în această perioadă neobișnuită.

Frumoasa poveste a dezvoltării regionale în Republica Moldova a început acum zece ani și continuă într-un ritm tot mai dina-

proiecte de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă (Edineț, Fălești și Drochia) și două proiecte de sporire a eficienței energetice a două instituții de învățământ (Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Bălți și a Gimnaziului „Iurie Boghiu” din Flămânzeni, Sânge-

resate de licitațiile publice internaționale anunțate de ADR Nord, iar e-mailul sfa.adrnord@gmail.com este pentru asigurarea comunicării cu Secția finanțe și achiziții.

Totodată, micii antreprenori, dar și alți actori interesați, pot lua legătura

mic, în pofida pandemiei care s-a abătut asupra noastră. Pe această cale, echipa ADR Nord transmite că își prețuiește partenerii, cărora le mulțumește pentru cooperare și le urează multă sănătate.

Economia UTA Găgăuzia – în dezvoltare online

Cu suportul Uniunii Europene antreprenorii din UTA Găgăuzia beneficiază de servicii de consultanță și suport în dezvoltarea afacerilor

UTA Găgăuzia, fiind o regiune cu o populație de circa 140 mii de locuitori, cunoaște în ultimii ani o dezvoltare economică dinamică prin susținerea întreprinderilor mici și mijlocii. Administrația locală lucrează activ pentru îmbunătățirea climatului investițional și a mediului de afaceri, iar în ultimii ani, regiunea a obținut un succes semnificativ în dezvoltarea antreprenoriatului. În 2017, UTA Găgăuzia s-a alăturat inițiativei Uniunii Europene pentru țările Parteneriatului estic „Primarii pentru Creștere Economică”.

Conform datelor din 2017, ponderea întreprinderilor mici și mijlocii în structura întreprinderilor din Găgăuzia a fost de 99%. În același timp, start-up-urile și întreprinderile existente din regiune au suferit din cauza lipsei de informații despre afaceri, a lipsei serviciilor de consultanță și a oportunităților de creștere a cunoștințelor și competențelor. Distanța de capitală și dificultățile asociate barierei lingvistice au complicat accesul antreprenorilor din regiune la programele naționale de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii. Un antreprenor local a descris situația astfel: „Avem multe idei, dar nu știm nimic cum am putea să le implementăm în practică, să le dezvoltăm”.

Din acest considerent, propunerea de proiect, depusă de administrația UTA Găgăuzia în competiția

proiectelor-pilot din cadrul inițiativei UE „Primarii pentru Creștere Economică” și care a primit finanțare la începutul anului 2018, prevedea crearea unei structuri specializate care să sprijine, în mod specific, întreprinderile mici și mijlocii la nivel local. Astfel, „Centrul regional de informare și sprijin a afacerilor” din UTA Găgăuzia a devenit o rețea de trei centre de consultanță în regiune - Comrat, Ciadîr-Lunga și Vulcănești.

Asistența în accesarea finanțării este unul dintre cele mai solicitate servicii ale Centrului. Serviciul include furnizarea de informații relevante cu privire la programele de asistență financiară națională și internațională, asistență în completarea formularelor de participare/propuneri de proiecte, asistență în elaborarea planurilor de afaceri. Acest tip de servicii este extrem de solicitat atât în rândul reprezentanților sectorului privat cât și al administrațiilor locale. Aproape fiecare a doua cerere depusă a primit

asistență financiară cu sprijinul Centrului.

Pentru a crește nivelul de cunoștințe și schimbul de experiență între reprezentanții întreprinderilor mici și mijlocii, Centrul organizează constant evenimente de informare și instruire, analizează mediul de afaceri, a fost elaborat un „Ghid pentru antreprenori”, desfășoară pregătire pentru fermieri la Școala Fermierului, organizează stagii de afaceri. Rezultate semnificative au fost obținute în regiune ca urmare a activităților care

vizează promovarea mărcilor locale – vinuri, produse de carne („baur”), servicii turistice ceea ce asigură o mai bună recunoaștere a producătorilor locali, iar atractivitatea turistică a regiunii este în creștere.

În ultimii ani, cu asistența proiectului, au fost înregistrate 53 de noi întreprinderi care au creat peste 100 de

locuri de muncă. Aproximativ 130 de reprezentanți ai întreprinderilor mici au finalizat stagii de afaceri la întreprinderi de succes din țară și din străinătate. Mulți antreprenori au reușit să-și extindă în mod semnificativ afacerile. Printre clienții Centrului au apărut tineri care se întorc din străinătate acasă, deoarece acum văd multe oportunități pentru a-și începe propria afacere.

Conform opiniei unanime a celor mai activi beneficiari ai Centrului, proiectul a reușit să facă cel mai dificil lucru - schimbarea mentalității și stereotipurilor cu privire la problemele deschiderii și dezvoltării propriei afaceri și stabilirea unor standarde mai înalte privind calitatea serviciilor pentru a sprijini întreprinderile mici și mijlocii.

Extinderea epidemiei Covid-19 a afectat considerabil activitatea antreprenorilor în regiune, precum și modul de activitate a rețelei Centrului de suport în afaceri. În aceste condiții, consultanții Centrului au inițiat instruirii online privind „vânzările online” și asistență la distanță - consultanță în completarea formularelor pentru participare în diverse programe de finanțare a afacerilor.

Existența Centrului a fost posibilă datorită finanțării oferite de Uniunea Europeană în cadrul Inițiativei Primarii pentru Creștere Economică.

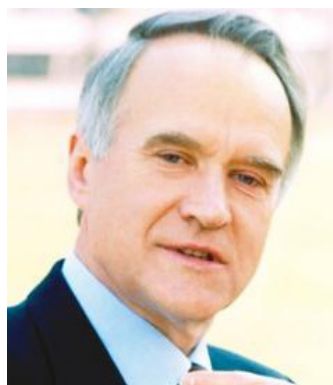
Tatiana DONCEVA,
manager de proiect

Serviciile publice comunitare mereu la datorie

*Serviciile comunitare de utilități publice, precum sunt cele de alimentare cu apă și canalizare, energie termică, prestarea serviciilor de salubritate, transport public urban, administrare și întreținere a fondului locativ, a drumurilor, spațiilor verzi etc., fiind de interes social, se caracterizează printr-o activitate continuă, asigurând permanent populația cu cele de primă necesitate, indiferent de impedimentele de orice natură. Precum s-a abătut acum asupra noastră pandemia de coronavirus. Dar serviciile publice comunitare își fac în continuare, zi de zi, datoria pentru comunitate, pentru oameni. La această temă am realizat un interviu cu **Mihai SEVEROVAN, președintele Asociației Patronale a Serviciilor Publice din Republica Moldova.***

CORRESPONDENTUL:
Pentru început V-am ruga să faceți o succintă prezentare a Asociației Patronale a Serviciilor Publice din Republica Moldova.

Mihai SEVEROVAN: Asociația Patronală a Serviciilor Publice din Republica Moldova (APSP) este o organizație nonguvernamentală, nonprofit, întru-nește 50 întreprinderi din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice de alimentare cu apă și servicii canalizare, energie termică, prestarea serviciilor de salubritate, transport public urban, administrare și întreținere a fondului locativ, a drumurilor, spațiilor verzi etc. Asociația a fost fondată în anul 2000, în conformitate cu Legea Patronatelor din același an în scopul asistării membrilor în capacitatea lor de patroni prin acordarea de servicii și consultații, protecția drepturilor comune economice, tehnice și juridice și reprezentarea intereselor lor în relațiile cu autoritățile publice, cu sindicatele, precum și cu orice alte organizații neguvernamentale, pe plan național și internațional.

APSP acordă o atenție sporită modificării actelor legislative și normative cu impact asupra serviciilor de utilități publice. Astfel, au fost propuse modificări la Legea serviciilor publice de gospodărie comună, Legea privatizării fondului de locuințe, proiectul Legii cu privire la locuințe, Legea condominiului în fondul locativ, proiectul Legii cu privire la salubritatea localităților, Codul fiscal, legislația ecologică și altele. Asociația Patronală a elaborat, din propria inițiativă, proiectul Legii serviciilor comunitare de utilități publice, obiectivele căruia constă în restructurarea și modernizarea întregului complex al serviciilor de utilități publice, conform standardelor Uniunii Europene în acest domeniu.

Activitățile Asociației și modificările operate în actele legislative și normative, propuse de Asociație, au un impact pozitiv asupra activității tuturor operatorilor serviciilor de utilități publice, dar nu numai a membrilor APSP. Toate aceste activități au un singur scop – de a presta continuu populației, dar și sectorului public și privat, servicii calitative și cantitative.

COR.: Și acum, în perioada stării de urgență, cauzată de epidemia de coronavirus, cum își continuă activitățile întreprinderile Asociației?

M. S.: Eu aș spune că fără serviciile noastre viața ar sta pe loc. Adică, am în vedere că toți au nevoie, zi de zi, de apă, de deservirea blocurilor locative, de acțiuni de salubritate și mul-

te altele. Și noi ne continuăm activitățile noastre ca și până la carantină. Dar, desigur, ne vine cu mult mai greu. Sunt mai multe impedimente, dar principiul constă în neachitarea serviciilor comunale. Am în vedere că mulți, îndeosebi, oamenii în etate nu știu, dar nici n-au posibilitatea de a achita online aceste servicii. Pensionarilor li se aduc pensiile acasă și asta e bine, dar ei nu pot apoi achita serviciile comunale. Și se formează un deficit bugetar, ceea ce se răsfârâge asupra achitării salariilor lucrătorilor întreprinderilor noastre. Dacă cu energeticienii se mai poa-

te de ajuns la o înțelegere de a amâna plățile pentru energia electrică utilizată de întreprinderile noastre prin scrisori de garanție sau prin eşalonarea datoriilor, apoi în privința salariilor așa ceva nu merge. Salariul trebuie plătit deplin și la timp. Pentru a soluționa aceste probleme noi lucrăm cu Guvernul, cu Administrațiile

Publice Centrale și Locale, cu Comisiile pentru Situații Excepționale din raioane, ca din bugetele locale să ne fie transferate sumele de bani necesare pentru a achita pe deplin salariile muncitorilor. Dar se găsesc pe loc și alte soluții ingenioase de a gestiona cu folos banii publici. De exemplu, primăria orașului Anenii Noi a ajuns la o înțelegere cu Întreprinderea Municipală „Apă-Canal Anenii Noi” de a efectua prin cooperare mai multe lucrări de amenajare a teritoriului urbei. Astfel, a fost realizată programa de iluminare strădă-lă a orașului, fiind economisite sume considerabile din bugetul local.

Oricum, conlucrăm strâns cu autoritățile publice locale pentru a asigura o prestație calitativă și cantitativă a serviciilor noastre atât de necesare tuturor.

COR.: Se știe, că în cele mai multe cazuri, bugetele locale sunt austere și pot apărea probleme cu plata salariilor. Ce veți întreprinde?

M. S.: Dacă vom ajunge la asemenea situații, când primăriile nu vor avea posibilitatea să ne susțină, vom apela, desigur, la Guvern, la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru a fi găsite soluții pentru achitarea deplină a serviciilor comunale și depășirea impedimentelor apărute. Aici ar fi vorba și de ajutoarele financiare pe peste hotare, acordate țării noastre pentru combaterea pandemiei COVID 19.

Vom întreprinde toate măsurile pentru a presta continuu serviciile comunitare publice, cum spunem noi, la nivel calitativ și cantitativ întru binele și confortul oamenilor, al întregii societăți.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Lumina divină a Sfintelor Sărbători de Paște

Sfintele Sărbători de Paște au culoarea și grandoearea lor dintotdeauna. Trecute prin Duminica înălțării Domnului în Ierusalim, ele aduc pe aripile lor cerești întreaga măreție a clipelor de peste an, de la nașterea Domnului până la Învierea lui din morți, „cu

privește respectarea unui anume compartiment dictat de situația dată întru binele omului și a naturii, a întregii societăți contemporane.

Într-adevăr, salvarea noastră e în mâinile noastre, dar și în voia Domnului care pune întotdeauna în funcție legile sale universale, între

Dumnezeu este lumină, bucurie, iubire.

Biblia

din aroganță. Totul aparține Marelui Creator, noi, ca fii și fiice ale Lui, se cuvine să nu ieșim din Cuvânt, să-L ascultăm în toate și El ne va călăuzi cu siguranță pe Calea Iubirii, pe Drumul Soarelui, spre Lumina divină a Credinței și a faptelor demne de laudă și de susținere, de aprobare.

Este un an al încercărilor. Trebuie să dăm dovadă de sfințenie și de ascultare, de plecare în fața Bunului Dumnezeu, precum ne învață sfânta scriptură. Lumina Domnului este nemuritoare și atotîncăpătoare de bine, de frumos, de tot ce e demn de laudă și de folos Creației și propășirii sociale și universale. Sfinții întotdeauna ne-au demonstrat prin iubirea lor fără capăt că Dumnezeu este Lumină, Bucurie, Iubire, Înțelepciune, că toate își află în El nu numai începutul, dar și orice dezlegare mai mică sau mai mare.

Natura toată e în floare. Învierea Domnului ne îndeamnă să trecem acest Rubicon al încercărilor cu răbdare, prin consolidare și întărirea în credință, în Lumina salvatoare a Cuvântului care ne va umplea sufletele cu o nouă sete de viață și de cele sfinte fără de care existența umană, pur și simplu, n-are nici un rost.

Sfintele Sărbători de Paște și de Paștele Blajinilor ne deschid ușa spre bucuria creației pentru a trezi în sufletele noastre dorul de tot ce e etern, de Omul nou - creator de iubire, care va trăi călăuzindu-se de Legea de Aur, sau de Datoria Iubirii, precum subliniază scriitorul Vlad Halipli, care stă la temelia creației universale.

Un Paște fericit tuturor cu multă lumină divină și sănătate deplină.

Tudor PALLADI

moarte pe moarte călcând... Mai mult, ele coincid deloc întâmplător cu învierea, cu trezirea la viață a naturii. Înfloresc pomii, se întorc păsările călătoare din țările calde, pornește o nouă viață. Cântă privighetoarea. Curând va veni cucul care va glăsuși în codul și pe văi.

Anul acesta poate nu e unul ca ceilalți, lumea e îngrijorată de situația alarmantă, creată de dezlănțuirea continentală, planetară a pandemiei de coronavirus, necunoscută altă dată de omenire, care face ravagii în lume. Sunt restricționate activitățile bisericilor, slujbele pascale fiind oficiate în lipsa enoriașilor, dar oamenii tind și vor din toată inima a se întoarce cu fața la Bunul Dumnezeu, întru a le ajuta să depășească asemenea stare de incertitudine nemaipomenită vreodată. Respectul dubios față de credință și de natură ne-a pus în fața unui fapt implinit. Este nevoie de mai multă credință și de mai multă dăruire, de o enormă cumsecădenie și de o strictețe divină în toate întru mersul bun al lucrurilor, dar și de o responsabilitate inimaginabilă în ce

care și pe cea cunoscută ca legea acțiunii și reacțiunii. Trebuie mai mult să ne rugăm întru iertarea păcatelor comise în fața naturii și a vieții normale Grădinii Domnului întru a atrage mila Lui, de vreme ce nu am făcut-o până acum.

Rugile și acțiunile de bun augur evident nu trebuie să se lase îndelung așteptate, ele trebuie să devină o normă pilduitoare de conduită și de bună creștere.

Suntem pe malul prăpastiei apocaliptice. E nevoie de îndurarea nemărginită a Domnului, a Creatorului nostru, de mila Lui însuflețitoare și înșoritoare, atotiertătoare întru a ne ridica din genunchi plini de speranță și credință în viața veșnică și spirituală pe care ne-a dat-o.

Sfintele Sărbători de Paște și de Paștele Blajinilor trebuie să ne mobilizeze de a ne apropia și mai mult de esența divină a Cuvântului și a Omului, a întregii Creații care „la Început a fost Cuvântul”. Identificarea acestuia cu Dumnezeu și a naturii cu Creația Lui trebuie să ne deschidă ochii asupra multor lucruri pe care le-am neglijat din ignoranță și

Christos a înviat

Alexandru Vlahuță

Și-au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet
Și-un dusman au vazut în fiul
Dulgherului din Nazareth!

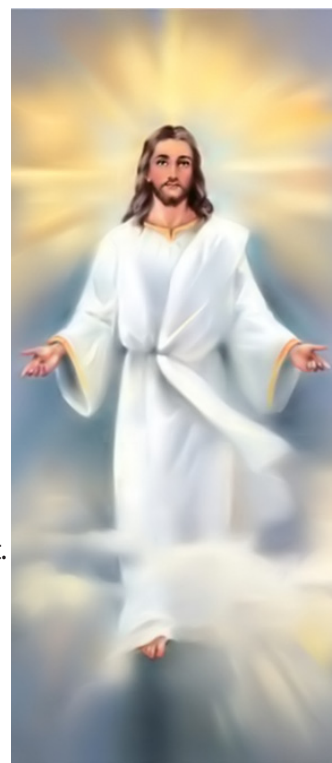
El n-a venit să răzvrătească
Nu vrea pieirea nimănui;
Descult, pe jos, colindă lumea
Și mulți hulesc în urma lui.

Și mulți cu pietre îl alungă
Și râd de el ca de-un smintit:
Iisus zâmbește tuturoră
Atotputernic și smerit!

El orbilor le dă lumina,
Și mușilor le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt.

Și tuturor de o potrivă.
Împarte darul lui ceresc -
Și celor care cred într-însul
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege.

Promovarea integrității la Strășeni

În cadrul Ceremoniei naționale de premiere a celor mai bune practici în administrația publică locală, care a avut loc la sfârșitul anului trecut, Premiul I la secțiunea „Transparența face diferența” a fost acordat primăriei municipiului Strășeni (primar – Valentina Casian) pentru implementarea, în premieră, a unui proiect inovativ privind integritatea funcționarilor publici și combaterea corupției. Detalii ne oferă **Ana-Maria VEVERIȚĂ, coordonator al Programului Bunelor Practici, IDIS „Viitorul”**.

Primăria municipiului Strășeni este unica autoritate publică locală din țară care și-a elaborat o Strategie și un Plan de acțiuni anticorupție printr-un proces participativ larg al comunității fără a avea o obligațiune legală, în acest sens, cu resurse minime pentru a face mai deschisă activitatea administrației locale. Astfel, primăria a beneficiat de un grant din partea PNUD Moldova pentru implementarea proiectului „Promovarea integrității la nivel local în țările Parteneriatului Estic”. Proiectul a prevăzut echiparea avansată a sălii de ședințe în scopul transmisiunii calitative online a ședințelor Consiliului local și ale comisiilor de specialitate pentru întreprinderea acțiunilor concrete în combaterea corupției și promovarea integrității la nivel local. Metodologia anticorupție a PNUD „insule de integritate” a fost implementată în peste 10 țări din Europa de Sud-Est și 20 de guverne locale și a fost recunoscută pe plan internațional datorită Premiului pentru serviciul public, acordat de ONU.

Ca rezultat, toți locuitorii municipiului Strășeni, care numără peste 22 de mii de persoane, pot urmări online ședințele Consiliului local, ale altor subdiviziuni ale primăriei, să aprecieze nivelul guvernării locale, calitatea serviciilor publice prestate, precum și atitudinea funcționarilor publici față de cetățeni, de problemele lor.

Rezultatele sunt cât se poate de evidente. Conform indicelui transparenței, primăria municipiului Strășeni a urcat în ultimii ani de pe locul 44 pe locul 5. Dintre acțiunile în acest domeniu pot fi menționate procedura

în achiziție publică pentru elaborarea studiului de fezabilitate a complexului sportiv din municipiul Strășeni lansată în luna noiembrie 2018, raportarea executării contractelor de achiziție, ele fiind publicate, în număr de 22, pe www.straseni.md: COP (Cerere Ofertelor de Prețuri), LP (Licitația Publică) și MV (Mică Valoare) pentru produse alimentare, care a fost lansată în luna decembrie 2018.

Pentru o mai bună desfășurare a achizițiilor publice, un specialist în domeniu din cadrul primăriei a fost la două instruiri cu privire la contractele de mică valoare și la contractele procedura COP (Cerere Ofertelor de Prețuri) și LP (Licitația Publică).

Au fost întreprinse și alte activități ca, de exemplu, delimitarea terenurilor, etc., și ca urmare, până în prezent, municipalitatea a reușit:

- să înlăture barierele birocratice din cadrul primăriei;
- să efectueze achizițiile de valoare redusă prin noul sistem electronic național e-achiziții;

- să desfășoare o campanie de sensibilizare privind promovarea Planului urbanistic și să încurajeze raportarea construcțiilor ilegale sau neautorizate;

- să inițieze modernizarea întreprinderii municipale, identificată de cetățeni

drept una dintre cele mai vulnerabile la acțiunile de corupție.

Ca rezultat, proiectul a contribuit la prestarea serviciilor publice de calitate mai înaltă, la îmbunătățirea imaginii, cheltuirea mai eficientă a resurselor financiare, creșterea încrederii societății în guvernarea locală.

Elementele inovatoare ale practicii, lecțiile învățate demonstrează că cetățenii își doresc să fie implicați în procesul de decizie și să fie informați cu privire la utilizarea banului public pentru a contribui la dezvoltarea comunității. Această practică a demonstrat că consolidarea transparenței determină și întărește încrederea între autoritatea publică și cetățeni, conduce comunitatea

acțiunile anticorupție au un impact major, spre beneficiul tuturor cetățenilor, a crescut încrederea cetățenilor față de primar, de funcționari.

Originalitatea acestui proiect constă în faptul că nu s-a acționat individual, ci s-a produs schimbarea în sistemul existent de administrare, prin implicarea deschisă a funcționarilor în toate activitățile, prin comunicarea sporită, transparențizarea (transmiterea online a ședințelor consiliilor, comisiilor), deschiderea către cetățeni.

Durabilitatea acestui proiect este asigurată prin actualizarea permanentă a Planului de acțiuni, monitorizarea, implicarea continuă a cetățenilor atât în procesul decizional cât și în activitățile organizate și desfășurate de către autoritatea locală, dezvoltarea spiritului civic, accentuarea beneficiilor în urma implicării comune a autorității și cetățenilor în combaterea elementelor birocratice și corupte.

După cum am fost informați de la primărie, această practică de implicare activă a cetățenilor, este destul de utilă acum, în condițiile pandemiei virotice, fiind asigurată, pe măsură, protecția cetățenilor întru sănătatea lor și luarea de măsuri pentru prevenirea răspândirii maladiilor.

către consens și nu către conflict.

Aplicând tehnologiile inovative și promovând integritatea la nivel local, autoritatea publică a devenit mai responsabilă, eficientă, transparentă și integră în raport cu cetățenii, deoarece

Cimișlia - în topul celor mai transparente localități

În ultimii ani, orașul Cimișlia se află în topul celor mai transparente localități din Republica Moldova. Acest fapt este dovedit de către rapoartele de monitorizare a evoluției administrației publice locale de nivelul I și II din Republica Moldova în ceea ce privește deschiderea acestora către cetățeni, realizate de către IDIS „Viitorul”. Performanțele înregistrate nu au oprit primăria orașului Cimișlia de a extinde prin noi activități transparența în oraș și suburbii. Astfel, cu toate că administrația publică locală Cimișlia acorda un interes sporit transparenței și impli-

cării cetățenilor în procesul decizional, feedbackul nu iera pe măsura așteptărilor. Urmare, în 2018, echipa primăriei Cimișlia a decis să implementeze un nou proiect – „Portavoce - anunțuri audio pentru cetățeni”. Cu resursele proprii, pe clădirea primăriei a fost instalat un sistem portavoce. Până în prezent, sistemul difuzează toate anunțurile publice în format audio, acestea fiind realizate de specialistul relații publice din cadrul instituției. La necesitate, sistemul portavoce poate fi instalat pe automobil, astfel încât informația de interes public să fie difuzată nu doar în centrul orașului

Cimișlia, ci și în toate regiunile localității, precum și satele din componența administrativă a orașului Cimișlia - Bogdanovca Veche, Bogdanovca Nouă și Dimitrovca. Drept rezultat, cetățenii din orașul Cimișlia și suburbii au devenit mai informați, mai implicați și mai activi în viața publică.

Numărul de beneficiari ai proiectului este de peste 14 700 de cetățeni ai orașului Cimișlia și din suburbii. Cu această practică inovativă, primăria Cimișlia a fost premiată, la sfârșitul anului trecut, la secțiunea „Transparența face diferența”, în cadrul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova, implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu suportul financiar al Consiliului European.

În condițiile actuale, când toată societatea se confruntă cu pandemia COVID – 19, primăria Cimișlia utilizează toate resursele

pentru a informa cetățenii cu privire la măsurile de protecție împotriva acestei epidemii. Astfel, când alte autorități publice, în regim de urgență, căutau soluții, primăria Cimișlia, datorită proiectului implementat anterior, a fost pregătită pentru acțiune. Zilnic, sunt difuzate anunțuri informative și indemnul către cetățeni să stea acasă.

Transparența activității instituțiilor publice și justificarea cheltuirii resurselor publice reprezintă fundamentul atât pentru creșterea încrederii cetățenilor în administrația publică cât și pentru modernizarea serviciilor publice, ceea ce determină primăria Cimișlia de a continua să aigure o transparență eficientă și să aplice tehnici inovative de comunicare cu cetățenii.

Cristina PÂNZARI,
specialist relații publice,
primăria orașului
Cimișlia

Eficiența iluminatului stradal prin cooperare comunitară

Iluminatul stradal, infrastructura drumurilor, alte activități de amenajare și modernizare a orașului Anenii Noi constituie principalele obiective ale strategiei primăriei privind dezvoltarea durabilă a urbei. Și factorul major în realizarea acestor deziderate revine, indiscutabil, managementului finanțelor publice locale, fiind căutate cele mai eficiente căi pentru efectuarea lucrărilor în diferite sectoare ale orașului.

Astfel, o soluție inovativă a fost găsită pentru iluminatul public stradal prin cooperare comunitară între primărie și Întreprinderea Municipală „Apă – Canal Anenii Noi”. S-a ajuns la o înțelegere ca primăria orașului să ofere utilajul necesar pentru sistemul de iluminare, iar întreprinderea „Apă – Canal” să fie responsabilă de

lucrările de instalare și deservire, fiind elaborat un proiect evaluat la 330.000 de lei.

Conform acestei înțelegeri, primăria orașului a procurat, prin licitație, tot echipamentul necesar pentru iluminarea stradală, iar lucrările de instalare a rețelei de iluminare stradală au fost efectuate de către „Apă – Canal Anenii Noi”. Primăria a achitat numai cheltuielile legate de instalarea pilonilor de iluminare.

Urmare, în ultimii doi ani

pe întreg teritoriul orașului au fost instalate 250 de piloni cu becuri LED, de care beneficiază toți locuitorii din Anenii Noi, adică peste 12 mii de persoane. În rezultatul implementării acestei practici, s-au economisit sursele financiare din bugetul local (plăți salariale, indemnizațiile medicale, cotele de asigurări sociale, TVA). Urmare, s-au economisit aproximativ 7.000 de lei la instalarea unui pylon cu lampă de tipul LED.

Elementele inovatoare

ale practicii rezidă în faptul că, fără încălcarea legislației, a fost posibilă economisirea considerabilă a surselor financiare din bugetul local, fiind susținută întreprinderea municipală „Apă – Canal”, căreia i se acordă posibilitatea efectuării lucrărilor adăugătoare.

Înregistrând aceste rezultate performante, primăria orașului Anenii Noi a participat la concursul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale, implementat de IDIS „Viitorul” cu suportul financiar al Consiliului European, fiind distinsă la Ceremonia națională de premiere a celor mai bune practici, de la sfârșitul anului trecut, cu premiul III, la secțiunea „Implicare locală pentru revitalizare urbană”.

Ion CHIRIAC

Prietenii adevărați la nevoie se cunosc

Orașul Nanchang (China) vine în ajutorul municipiului Ungheni în perioadă de criză pandemică.

Cooperarea reprezintă un factor important în dezvoltarea comunităților, iar înfrățirile constituie unul dintre principalele instrumente care facilitează stabilirea legăturilor de cooperare și prietenie dintre acestea. Municipiul Ungheni este înfrățit cu 18 localități din 11 state, iar rezultatele acestor înfrățiri sunt cu adevărat frumoase. Un exemplu de prietenie și susținere reciprocă reprezintă înfrățirea cu orașul Nanchang din Republica Populară Chineză.

În această perioadă de criză, provocată de răspândirea virusului de tip nou, COVID-19, orașul Nanchang va susține municipiul Ungheni prin acordarea unui lot de 40.000 de măști de protecție. Acestea vor ajunge la Ungheni, în scurt timp, cu un transport special, unde vor fi mai multe ajutoare pentru Republica Moldova. Gestul orașului Nanchang este un răspuns la ajutorul oferit de unghenii poporului chinez pentru lupta cu coronavirusul.

„În luna februarie, am primit un mesaj de la reprezentanții orașului înfrățit Nanchang prin care ne solicitau ajutor în lupta contra COVID 19. În calitatea mea de primar, dar și de simplu cetățean, nu am putut să rămân indiferent la rugămintea prietenilor noștri din China, or, fiecare oraș înfrățit este pentru noi un partener de nădejde și un bun prieten”, a declarat Alexandru Ambros, primarul municipiului Ungheni.

În scopul acordării unui suport orașului înfrățit Nanchang din China, primăria

municipiului Ungheni a lansat Campania socială „O mască donată - o viață salvată”, prin care a făcut apel către cetățenii municipiului, instituțiile publice, sectorul privat și asociativ să se implice pentru a ajuta locuitorii orașului Nanchang. Din numărul total de măști achiziționate, 33.000 au fost transmise municipalității Nanchang.

„De la stabilirea parteneriatului cu municipiul Ungheni, în 2018, datorită atenției și sprijinului dumneavoastră, asistăm la o îmbunătățire continuă a

relației de prietenie dintre Nanchang și Ungheni. În acest moment, când locuitorii din Nanchang se confruntă cu amenințarea epidemiei, Dvs și locuitorii municipiului Ungheni, ne întind o mână de ajutor, demonstrând prietenie profundă și spirit al umanitarismului internațional”, se menționează în scrisoarea de mulțumire transmisă de primarul orașului Nanchang, Huang Xizhong.

Notăm că, municipiul Ungheni a semnat, în anul 2018, un Memorandum de înțelegere cu orașul Nanchang din Republica Populară Chineză care stipulează schimburi de experiență și cooperare în diverse domenii: economic, industrial, educațional, cultural etc. În anul 2019, o delegație din Nanchang a participat la masa rotundă „Relațiile de înfrățire: realizări și noi oportunități de colaborare cu municipiul Ungheni”, organizată de primăria municipiului Ungheni.

Irina OLEARCIUC,
specialist relații
cu publicul, primăria
orașului Ungheni

Odată cu declararea stării de urgență, în scopul prevenirii populației și susținerii medicilor, primăria orașului Leova a lansat o acțiune de colectare de fonduri, donații și echipamente de protecție pentru cetățeni și instituții medicale.

Acțiunea a fost demarată de părintele Ion Cristea de la Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din oraș, care a venit cu o donație de 70 costume medicale de protecție. Ele au fost distribuite medicilor de la Spitalul raional Leova, Centrul de Sănătate și Substanța de Medicină Urgentă Prespitalicească.

Primăria orașului Leova este profund recunoscătoare părintelui Ion Cristea pentru donația de costume epidemiologice specializate, măști și alte obiecte de protecție.”

Medicii din Leova susținuți de comunitate

Exemplul preotului a fost urmat de alți concetățeni, conștientizând implicarea benevolă în activitățile de combatere a epidemiei. Astfel, consilierul local și agentul economic, Liviu Gorgan, a donat substanțe pentru dezinfectarea spațiilor publice.

Cu suportul unui național de-al nostru din Marea Britanie și a altor peste 70 de donatori din localitate, din țară și de peste hotare, am reușit să acumulăm donații în sumă de peste 3000 dolari americani, care au fost utilizați pentru a fi procurate alimente, măști și dezinfectanți pentru familiile social-vulnerabile din orașul Leova.

Din partea mai multor asociații și întreprinderi,

precum „Viziore”, compania „Simpals”, Grupul „Orașul Fără Maxi-taxi”, instituțiile medicale au primit echipamente de protecție, viziere, dezinfectanți, măști medicale și măști pentru intubare, care au fost repartizate Spitalului raional, Centrului de Sănătate Leova, Secției Administrativ-Militare și Î. M. „Salubr-Leova”.

Conlucrarea primăriei orașului Leova cu doritorii de a face donații în această situație de stare de urgență continuă pentru a spori eficiența profilaxiei și combaterii epidemiei.

Alexandru BUJOREAN,
primar al orașului
Leova

Agricultorii la datorie și pe timp de pandemie

Ramura agriculturii, una din principalele sectoare ale economiei republicii, se caracterizează printr-un regim de lucrări continuu, conform tehnologiilor din domeniu, asigurând piața cu produse alimentare, dar și suplinind bugetele autorităților publice locale, finanțe ce sunt utilizate pentru implementarea proiectelor sociale în localitățile rurale. Astfel, pentru cei care trăiesc din agricultură, fie că au afaceri de familie sau cooperative, munca nu se poate opri, în pofida diferitor impedimii, precum s-a abătut asupra noastră pandemia de coronavirus COVID-19. Lucrările de primăvară sunt în toi, fiind luate toate măsurile de protecție contra pandemiei. La această temă, am discutat cu câțiva antreprenori, adresându-le următoarele întrebări.

1. Sunteți din domeniul agricol. Cum puteți caracteriza, succint, starea actuală a sectorului agrar?

2. Ce măsuri de dezinfectie se întreprind pentru a nu permite răspândirea virusului în rândul angajaților?

1. Lipsa precipitațiilor în decursul lunilor martie-aprilie a creat condiții nefavorabile pentru creșterea și dezvoltarea culturilor de toamnă, totodată, și pentru pregătirea solului, efectuarea semănatului culturilor cerealiere timpurii de primăvară.

Chiar și în aceste condiții de pandemie, lucrările agricole de primăvară nu pot fi amânate, deoarece dacă nu vor fi făcute la timp,

vor rămâne fără roade. Și agricultorii își îndeplinesc cu sârguință misiunea. La moment, are loc semănatul culturilor de primăvară, floarea-soarelui și porumb, urmate de îngrijirea acestora - cultivare, stopire și altele. Muncim cu credință și devotament și sperăm să trecem cu bine de aceste calamități ale naturii și de pandemie.

2. Pentru asigurarea protecției maxime a angajaților săi, SRL „Aspidistra” a întreprins o serie de măsuri, printre care:

- pentru salariații, a căror prezență fizică este necesară pentru efectuarea lucrărilor în câmp, li s-au creat condiții speciale și, anume, asigurarea cu transport de serviciu, cu dezinfectante;

- toți cei antrenați în lucrările de pe câmp sunt echipați cu măști de protecție și mănuși, care sunt schimbate permanent;

- s-a asigurat intensificarea regimului de prelucrare cu soluții dezinfectante a suprafețelor, mânerelor și ușilor de, cel puțin, 2 ori pe zi și la necesitate, precum și aerisirea frecventă a încăperilor, atunci când are loc reparația tehnicii sau alte lucrări indispensabile pe teritoriul întreprinderii;

- personalul angajat, care se deplasează în afara gospodăriei pentru lucrări agricole mecanizate în câmp, a fost instruit cu privire la respectarea cu strictețe a tuturor măsurilor de prevenire și protecție transmise de autorități, în acest sens.

La revenirea în întreprindere, sunt utilizate, în mod obligatoriu, materialele de dezinfectie.

Personalul din cadrul SRL „Aspidistra” a fost atenționat asupra obligativității evitării locurilor aglomerate și respectarea igienei personale, conform recomandărilor Ministerului Sănătății Muncii și Protecției Sociale.

Astfel, luăm toate măsurile să ne protejăm pentru că agricultura nu cunoaște de carantină.

**Nina Movileanu,
S.R.L. „ASPIDISTRA”,
satul Petrești, raionul Ungheni**

1. Activăm membrii familiei, dar când este nevoie angajăm lucrători sezonieri. Prelucrăm cca. 100 ha de terenuri agricole, în special, culturi tehnice și oleaginoase, avem pamânt propriu, dar și arendat. Ne complică situația lipsa de umiditate, dar și starea de carantină, în sens, că suntem derutați informațional și emoțional. La ora actuală, lucrările de primăvară sunt în toi, suntem îngrijorați de seceta

care persistă. Grâul de toamnă suferă mult de secetă, celelalte culturi le semănăm cu speranța că o să plouă, respectăm tehnologiile necesare pentru a diminua pierderile.

2. Respectăm cerințele, tractoriștii sunt asigurați cu dezinfectanți, purtăm măști de protecție. Referitor la măsurile de precauție și dezinfectie, aș zice, că le întreprindem chiar cu exagerare, trăim cu nesiguranța în ziua de mâine.

**fondatorul GT „Grasu Svetlana”,
satul Brânzeni, raionul Edineț**

1. Din punctul meu de vedere, starea actuală a sectorului agrar este satisfăcătoare. Asta, datorită întreprinderilor care activează și comercializează semințele, erbicidele etc. Dar afectează foarte mult culturile agricole seceta și lipsa zăpezii din anul acesta. Sperăm să avem parte de ploi să fie totul bine și fără mari pierderi.

2. În primul rând, dezinfectăm utilajele agricole cu soluție, iar angajații poartă măști și mănuși. Desigur, în câmp se păstrează distanța și se utilizează soluții dezinfectante înainte și după lucru.

**Iurie MAZÎLU,
SRL „M.I.G. Agro Comerț”,
satul Colonița, mun. Chișinău**

Pagină realizată de Ana-Laura PAȘNIC

O așezare fortificată din mil. V î. Hr., descoperită la Cobani

În anul 2019, Agenția Națională Arheologică a efectuat ample săpături arheologice lângă satul Cobani, raionul Glodeni, într-o așezare fortificată din mileniul V î. Hr., de pe promontoriul de la vărsarea pârâului Camencuța în râul Camenca, numit de localnici *Pe Stâncuță*. Această importantă stațiune preistorică aparține celebrei culturi arheologice cu ceramică pictată și incizată Cucuteni-Tripolie, considerată a fi și prima mare civilizație din Europa. Cetățuia a fost descoperită în anul 1960 de regretatul arheolog Nicolae Chetraru, care a cules atunci de pe suprafața sitului mai multe materiale arheologice, iar la limita lui sudică a observat un val și un șanț adiacent de apărare.

În 2009, așezarea eneolitică de la Cobani-*Pe Stâncuță* a fost explorată, parțial, prin prospecțiuni geofizice de o echipă de specialiști moldogermană. Urmare a acestor cercetări magnetometrice, care au cuprins aproximativ 1,5 ha, au fost identificate trei șanțuri de apărare sau cu altă destinație și 24 de locuințe de suprafață, dovădindu-se că situl arheologic de la confluența râulețelor Camencuța și Camenca este deosebit de important pentru cunoașterea culturii materiale și vieții spirituale ale comunităților cucuteniene din bazinul Prutului Mijlociu în a doua jumătate a mileniului V î. Hr.

Săpăturile arheologice din primăvara-toamna anului trecut au avut un caracter

de salvare, fiind finanțate de SRL „Cariera-Cobani” și susținute de administrația publică locală, în persoana domnului primar, Ivan Pluta. Cercetările s-au desfășurat în zona centrală a așezării eneolitice, unde, anterior intervenției noastre, în scopul extragerii pietrei de calcar, fusese decapat solul negru, distrugându-se, cu părere de rău, mai multe locuințe și alte construcții de suprafață.

În urma investigațiilor arheologice, au fost scoase la lumină o locuință de suprafață cu platformă din bârne de lemn și lut, un bordei de mari dimensiuni, cinci șanțuri de apărare sau cu altă funcționalitate și circa 130 de gropi menajere, de pari sau cu altă destinație. Este inte-

comunitățile cucuteniene, până astăzi nefiind descoperite cimitire sau morminte în preajma numeroaselor așezări fortificate sau deschise, dateate în fazele timpurie și mijlocie ale acestui faimos complex cultural eneolitic cu ceramică pictată și incizată.

La fel ca și în alte așezări Cucuteni-Tripolie, ceramica descoperită în așezarea preistorică de la Cobani-*Pe Stâncuță* este extrem de numeroasă și variată, cuprinzând mai multe categorii. Predomină vasele de lut cu decor incizat și cele de uz comun, recipientele din pastă fină, pictate bicrom sau tricrom, fiind mai puține decât în așezările sincrone din dreapta Prutului. Un procent și mai mic îl constituie ceramica cu scoică, numită

Dintre piesele lucrate din lut, mai remarcăm și diferitele statuete antropomorfe decorate prin incizare, figurinele zoomorfe reprezentând taurine și ovine, precum și măsuțele-altărașe, atribuite unor activități din cadrul manifestărilor religioase ale comunităților cucuteniene.

Majoritatea vestigiilor descoperite în situl eneolitic de la Cobani-*Pe Stâncuță* își găsesc analogii în așezările situate în bazinul mijlociu al râului Prut, datând din prima fază a culturii Cucuteni, precum sunt cele de la Cuconești Vechi, Drăgușeni, Trușești etc. Materialele arheologice recuperate de noi sunt în proces de prelucrare și restaurare, urmând a fi valorificate științific și muzeistic, iar o parte dintre vasele de lut și alte piese arheologice vor îmbogăți colecțiile Muzeului de Istorie din satul Cobani, înființat acum câțiva ani.

În final, ne exprimăm convingerea că investigațiile în așezarea cucuteniană de la Cobani, care trebuie să fie efectuate și în acest an, dacă va permite situația provocată de pandemia virotică, care vor putea furniza, indubitabil, alte numeroase și valoroase materiale, ce se dovedesc a fi extrem de importante pentru arheologia Moldovei și pentru patrimoniul cultural național.

Vlad VORNIC,
director al Agenției
Naționale Arheologice

resant de subliniat că unele complexe se suprapuneau sau se întretaiau, ceea ce, alături de amplasarea aproximativ paralelă a șanțurilor, atestă existența a două sau poate chiar mai multor faze de locuire în cadrul așezării eneolitice.

Din cuprinsul complexelor cercetate, dar și din pământul excavat, a fost recuperată o cantitate impresionantă de ceramică și de resturi faunistice, dar și diverse artefacte lucrate din lut ars, corn, os, silex și alte roci. De asemenea, remarcăm câteva descoperiri din gropile menajere: un cârlig de pescuit, o mică piesă de podoabă de aramă și câteva oase umane provenind de la diferiți indivizi. Menționăm, în context, că, deocamdată, este mai puțin cunoscut cultul morților practicat de

de specialiști ceramică de tip Cucuteni C. Dintre formele întregi, se evidențiază două recipiente de cult (un vas zoomorf și un trinoclu), folosite, probabil, în diferite ceremonii rituale, recipiente care sunt extrem de rare sau chiar unicate pentru întreg arealul marelui complex cultural Cucuteni-Tripolie, răspândit din vestul Transilvaniei până în regiunea Niprului Mijlociu.

„Comori spirituale cioplite în lemn”

Cele mai bune practici ale autorităților publice locale, premiate în cadrul Ceremoniilor Naționale anuale de Programul Bunelor Practici, implementat de IDIS „Viitorul” cu suportul financiar al Uniunii Europene, sunt promovate pe larg în paginile ziarului „Funcționarul Public” pentru a fi preluate și de alte primării pentru o bună guvernare la nivel local. Autorităților publice locale premiate li se înmânează trofee, ca o apreciere a realizărilor înregistrate.

Și aici facem precizare că, începând cu anul 2005, trofee de bunelor practici ajung la cele mai active comunități și administrații publice locale din Republica Moldova datorită meșterului popular Victor Pelin.

Victor Pelin a fost selectat ca fiind unul dintre cei mai iscusiți meșteri populari și, anume, în prelucrarea artistică a lemnului, pasiune careia îi este fidel de mai bine de 30 de ani. Meșterul popular Victor Pelin este originar din or. Orhei și în prezent este locuitor al satului Bălțata, raionul Criuleni, unde conduce Centrul de meșteșuguri tradiționale „Victor Pelin”.

În anii studenției a ales să fie inginer în telecomunicații, însă viața l-a dus pe o altă

cale. De la începutul anilor '90, Victor Pelin se ocupă cu prelucrarea artistică a lemnului. Simpla sa pasiune, care i-a fost transmisă de tată și bunel, a devenit preocupare și sensul vieții sale, ca promotor al artei populare.

Debutul în cariera de meșter popular l-a făcut prin crearea suporturilor pentru lumânări și a stilourilor din rădăcini de viță-de-vie, ca mai apoi să măiestrească măști, suveniruri, suporturi pentru vinuri sau chiar trofee.

Pasiunea a ajuns să-i fie profesie și o oportunitate de a promova cioplitul în lemn. Originalitatea lucrărilor și stilul decorativ rafinat au fost apreciate în țară și peste hotare, fiind onorat cu multiple diplome de participare la diferite concursuri și expoziții. Lucrările create de Victor Pelin au reprezentat Republica Moldova la expoziții în Ucraina, România, Italia, Germania, Rusia, China etc.

Având calități deosebite în arta cioplitului în lemn, Victor Pelin a fost invitat să participe la proiectul de conservare-restaurare a foisorului (Pavilionul muzical) din Grădina Botanică a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală – monument de categorie

națională (construit în anul 1889, arhitect – Alexandru Bernardazzi), împreună cu specialiștii atelierului de restaurare al Muzeului.

La începutul anului curent, meșterul popular Victor Pelin a rotunjit 70 de ani de la naștere, septuagenarului fiind organizată la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală expoziția aniversară cu genericul „Comori spirituale cioplite în lemn” în colaborare cu Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial.

În expoziție au fost eta-

late cele mai reprezentative lucrări decorative, ce întrunesc multiplele talente ale autorului: măiestria unui desenator și inventator iscusit, originalitatea gândirii și iscusința în arta cioplitului în lemn. Meșterul popular Victor Pelin este un creator recunoscut de trofee, pe care le confecționează la comanda multor instituții și personalități. Expoziția a prezentat o gamă variată de trofee, schițate și realizate în ultima vreme. De o incontestabilă valoare sunt blidarele, platourile decorative, ploștile, toate lucrate delicat, filigranat și decorate, adeseori, cu motive tradiționale zonei noastre etnografice, cu simboluri vegetale, geometrice, antropomorfe etc.

Pentru calitățile sale deosebite de meșter popular Victor Pelin a fost menționat cu cele mai înalte distincții: Însemnul nominal „Omul Anului – 2013”, Medalia de Aur (2013, 2019) și Medalia de Argint (2017), obținute în cadrul Expoziției Internaționale „Invent”. În anul 2017, meșterul popular Victor Pelin a fost distins de către președintele Republicii Moldova cu titlul onorific „Meșter Faur”.

Vlad IONAȘCU

Abonarea 2020

Continuă abonarea pentru anul 2020 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 27.04. 2020

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

